

INFORME 2/2004

APORTACIONS DEL CONSELL ESCOLAR DE MENORCA AL DOCUMENT *UNA EDUCACIÓN DE CALIDAD PARA TODOS Y ENTRE TODOS*

El document que presenta el MEC *Una educación de calidad para todos y entre todos. Propuestas para el debate* conté un conjunt de mesures prou rellevants i significatives. El Consell Escolar de Menorca ha valorat les propostes i aporta les seves conclusions, conscients de l'oportunitat d'aportar idees i suggeriments a la nova reforma educativa. El Consell Escolar de Menorca valora positivament el debat obert, però insta al ministeri d'educació i cultura i a les conselleries de les comunitats autònomes a respectar els acords presos i a dotar del finançament necessari per portar a terme les reformes absolutament necessàries a l'actual sistema educatiu. Les grans reformes empreses durant els darrers anys han patit les estretors dels pressupostos; les grans línies de canvi s'han emprès sense la necessària reforma de la formació inicial i permanent del professorat i reformes i contrareformes s'han aplicat sense un sistema d'avaluació rigorosa ni amb el temps prudent per valorar els canvis i contrastar les mesures preses amb les realitats existents. Per aquests motius, el Consell Escolar de Menorca, el primer òrgan representatiu de tota la comunitat educativa de l'illa, espera que les propostes que fem siguin tingudes en compte, en la mesura de les possibilitats, per no abocar, novament, al desencís a moltes persones que desitgen els canvis que es proposen. No podem perdre una altra oportunitat per introduir mesures profundes en el sistema educatiu de l'estat.

En cadascun dels apartats assenyalarem els aspectes més fonamentals, matisem les mesures que es proposen sense massa concreció o afegim les mesures que considerem bàsiques i prioritàries. No hem canviat redactats concrets, ja que considerem que la llei que ha de sorgir d'aquest document es redactarà d'una altra forma; per tant, el que és important en aquests moments, és proposar mesures concretes, pràctiques i ambicioses.

L'EDUCACIÓ PRIMERENCA I LA PREVENCIÓ DE LES DESIGUALTATS

Caràcter educació infantil:

- Consideració d'etapa educativa bàsica: finalitat educativa pròpia.
- Possibilitat de considerar obligatori i evidentment gratuït el segon cicle 3-6 anys.

Prevenió dels problemes d'aprenentatge a l'educació primària:

- Les avaluacions diagnòstiques i els models han de tenir en compte l'autonomia dels centres i evitar imposicions i proves estandarditzades comuns. L'avaluació serà interna.
- Promoure el desenvolupament de la comunicació oral com una habilitat bàsica per a l'aprenentatge de les llengües i incidir en les altres tres habilitats lingüístiques llegir, escriure i escoltar.

LA SOCIETAT DEL CONEIXEMENT NO ADMET EXCLUSIONS

Incorporació gradual des de l'educació primària a la secundària

- Reintroduir el concepte de primer cicle d'ESO i considerar els continguts agrupats i repartits en sis trimestres amb caràcter cíclic i progressiu (les àrees s'aproven al final d'un llarg procés, no per continguts concrets agrupats per períodes curts i oblidats després; superar les proves finals d'una àrea de coneixement ha d'implicar la promoció i la qualificació positiva de tots els anteriors). Això hauria d'implicar una rigorosa selecció dels continguts realment importants per viure a la societat del segle XXI.
- Important la disminució d'assignatures al primer cicle d'ESO.
- Les avaluacions diagnòstiques i els models han de tenir en compte l'autonomia dels centres i evitar imposicions i proves estandarditzades comuns. L'avaluació serà interna.
- La coordinació entre el professorat s'ha de potenciar i garantir en una doble perspectiva: la perspectiva horitzontal i la vertical tant a primària com a secundària. A primària s'hauria de potenciar i garantir temps per coordinar els lligams entre els diferents cicles des de cada àrea de coneixement i a secundària s'ha de potenciar i garantir la coordinació d'actuacions entre tots els professors que imparteixen docència a un mateix grup d'alumnes (equips educatius). Aquesta doble coordinació exigeix la reglamentació de l'obligatorietat de portar a terme reunions d'equips educatius i reunions de departaments o d'àrees a primària amb una certa periodicitat.
- Veiem impossible *no repetir la mateixa estructura curricular i organitzativa* del curs anterior en cas de repeticions. Caldria concretar la possibilitat d'actuacions coordinades i programes individualitzats de recuperació, previ acord entre el centre, els tutors i les famílies.

Diversitat d'alumnes, diversitat de solucions en l'educació secundària obligatòria i a la primària

- Ens agradi o no ens agradi, tinguem o no tinguem recursos econòmics els resultats de les diferents innovacions i experimentacions són concloents: ratios moderades, atenció individualitzada en el marc de grups heterogenis, autonomia de centre per a la innovació curricular, pla de suport i experimentació per part de les universitats i els centres educatius i pressupost per a gestionar autònomament les necessitats del centre.
- Considerem necessari que la planificació en la creació de nous centres contempli la possibilitat que aquests mantinguin unes mesures raonables (evitar centres sobredimensionats) per facilitar la gestió i la correcta atenció a les necessitats dels alumnes.
- Tots els alumnes poden presentar necessitats educatives en algun moment de la seva vida escolar; els centres hauran d'ajustar els suports a les necessitats, tenint en compte que aquestes canvien amb el temps i depenen de circumstàncies complexes. Els centres han de disposar de personal especialitzat per fer front a les necessitats de la societat actual. Les necessitats educatives poden ser de molts tipus: discapacitat, sobredotació, privació cultural, immigració, pobresa, accident, malaltia, malaltia sobrevinguda... Això vol dir que, independentment de la causa de determinada necessitat educativa el centre haurà d'establir els suports i les ajudes necessàries per fer front al problema i per compensar la font de les desigualtats.
- Programes d'iniciació professional per als alumnes amb dificultats socials i d'aprenentatge, previ informe psicopedagògic, a partir de 15 anys. L'estructura del programa ha d'incloure una formació bàsica i una formació professional relacionada amb algun camp de l'activitat laboral. El programa permetrà l'obtenció del títol de secundària obligatòria.
- Considerem que els criteris que es puguin fixar per organitzar agrupaments flexibles s'haurien de regular genèricament seguint els principis bàsics que orienten aquest document i garantir la incorporació gradual de tot l'alumnat als centres (alumnat immigrant, alumnes amb discapacitats...) i es garantiran les mesures, els mecanismes i els recursos d'atenció adient per facilitar aquesta incorporació.
- Necessitat imperiosa de treballar en xarxa entre els diferents professionals i institucions que treballen amb infants i adolescents.
- Necessitat d'incrementar les plantilles dels departaments d'orientació i creació dels departaments d'orientació als centres d'infantil i primària.
- Disseny de programes d'innovació adreçats a l'atenció a la diversitat amb dotació pressupostària segons necessitats, anàlisi de context i qualitat pedagògica del projecte presentat.

COMPETÈNCIES I SABERS PER A LA SOCIETAT DEL SEGLE XXI

L'alfabet del segle XXI, iniciació primerenca a les llengües estrangeres i a les tecnologies de la informació i de la comunicació.

- La iniciació primerenca a les llengües estrangeres s'ha de fer partint des dels pressupòsits de l'enfocament comunicatiu i evitar l'excessiva gramaticalització dels continguts i l'excés de continguts conceptuals en detriment de les habilitats bàsiques: parlar, llegir, escriure i escoltar.
- La introducció i generalització de les noves tecnologies s'ha de fer d'acord amb les necessitats de les diferents àrees del coneixement i dels continguts. El més important és considerar les noves tecnologies com a mitjà privilegiat d'accés al coneixement científic mai com a finalitat d'aprenentatge.

Un batxillerat especialitzat i formatiu: modalitats i opcions

Un títol de batxiller i l'accés a l'educació superior

La resposta de la formació professional a les necessitats de qualificació

- Integració progressiva de tota la xarxa de formació professional i formació contínua en una via àmplia de formació professional i qualificació al llarg de la vida.
- Flexibilitzar els horaris de la formació professional específica de grau mitjà i grau superior per permetre l'accés a persones procedents del món laboral.
- Facilitar l'accés dels professionals en actiu (amb titulació adequada o sense) als circuits de formació professional específica, evitant l'actual situació en la qual es poden produir les paradoxes de que determinats cicles són impartits per titulats que mai no han exercit l'activitat professional per la qual preparen els seus alumnes.
- Fomentar la formació en empresa.

ELS VALORS I LA FORMACIÓ CIUTADANA

Quins valors i com educar a partir d'ells

- La nova àrea d'educació per a la ciutadania hauria d'integrar-se dins les diferents àrees del currículum. Cal tenir present que l'educació per la

ciutadania és un concepte que s'adquireix vivint situacions continuades de convivència, no predicant o dient el que s'ha de fer.

- Caldria pensar en la possibilitat d'augmentar l'horari de tutories; aquestes podrien adquirir un caire més social proposant projectes que incidissin dins la realitat social més propera.

L'ensenyament de les religions

- La presència de les diferents religions es tracta a les diferents àrees del currículum, per tant, considerem que cap religió ha de tenir un tractament horari específic dins l'horari lectiu ni ha d'existir alternativa a l'estudi d'una religió determinada. La religió forma part de l'àmbit privat de les persones i les institucions públiques no tenen cap obligació d'orientar en una direcció o en una altra.

L'IMPRESCINDIBLE PROTAGONISME DEL PROFESSORAT

Qualitat i valoració de la professió docent.

- Estudis de magisteri de totes les especialitats: de diplomatura a llicenciatura.
- Professorat de secundària: preparació per a la docència específica de l'àrea de coneixement i formació psicopedagògica. Els segons cicles de les carreres han d'incloure àrees de formació per a la docència i caldria superar unes pràctiques tutoritzades llargues prèvies a l'accés a la docència que acreditin la formació i la preparació.
- Formació permanent obligatòria en uns determinats períodes. Actualització científica i didàctica continuada.
- Avaluacions periòdiques de la tasca docent.
- Avaluació i reconeixement de les tasques i projectes d'innovació portades a terme.
- Reconeixement de la funció tutorial.
- Reconeixement de la tasca dels caps d'estudi i dels secretaris del centre.

CADA CENTRE, UN UNIVERS DE POSSIBILITATS

L'elecció, com a dret i pluralitat com a valor

La participació i direcció: corresponsabilitat

- Les propostes de direcció dels centres han de presentar un programa mínim i un equip de persones. Els programes han de ser aprovats pel

CONSELL ESCOLAR DE MENORCA

Consell Escolar i pel claustre de professors i professores, recuperant una atribució perduda els darrers temps.

Autonomia i avaluació

- Els centres han de gaudir d'una àmplia autonomia pedagògica i de gestió econòmica. El marc legislatiu ha de ser el mínim per possibilitar la posada en marxa de programes i projectes innovadors.

FINANÇAMENT DE LES REFORMES EDUCATIVES

- Necessitat imperiosa d'una llei orgànica de finançament no variable segons els pressupostos generals anuals dels diferents governs.
- Necessitat d'un ampli pacte per a l'educació (i per la sanitat) trets fonamentals de la societat del benestar i aspectes essencials per la compensació de les desigualtats.

ALTRES ASPECTES:

Ensenyaments de règim especial

- La nova llei ha de recollir els ensenyaments de règim especial.

Personal no docent

- Incorporar la figura del tècnic informàtic.
- Dotar de personal administratiu els centres d'infantil i primària.

Educació de persones adultes

- Obligar a les comunitats autònomes a desenvolupar una llei d'educació de persones adultes que contempli l'especificitat d'aquesta etapa.